

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету

22 лютого 2023 року,

Протокол № 10

Ректор, голова вченої ради університету, доктор
юридичних наук, професор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК

22 лютого 2023 року

м.п.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної практики
«ВСТУП ДО ФАХУ»
для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра
за спеціальністю 035 Філологія
спеціалізацією 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно, перша - англійська)
галузі знань 03 Гуманітарні науки

м. Хмельницький
2023

РОЗРОБНИКИ:

Доцентка кафедри мовознавства

_____ 2023 року

_____ Юлія СТЕПЧУК

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри мовознавства

17 січня 2023 року, протокол № 6.

Завідувачка кафедри, докторка педагогічних наук, доцентка

_____ 2023 року

_____ Ольга НАГОРНА

Деканеса факультету управління та економіки,

кандидатка економічних наук, доцентка

_____ 2023 року

_____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету

_____ 2023 року, протокол № ____.

Перша проректорка, голова методичної ради університету, кандидатка наук з державного управління, доцентка

_____ 2023 року

_____ Ірина КОВТУН

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 2
2. Заплановані результати навчання	– 4
3. Програма навчальної дисципліни	– 6
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 7
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 8
4.2. Аудиторні заняття	– 8
4.3. Самостійна робота студентів	– 8
5. Методи навчання та контролю	– 8
6. Схема нарахування балів	– 9
7. Рекомендовані джерела	– 9
7.1. Основні джерела	– 9
7.2. Допоміжні джерела	– 9
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 10

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 03 Гуманітарні науки
2. Код і назва спеціальності	– 035 Філологія
3. Назва спеціалізації	– 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно, перша - англійська)
4. Назва дисципліни	– Вступ до фаху
5. Тип дисципліни	– обов'язкова
6. Код дисципліни	– ПП 2.1.
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– перший
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– Бакалавр
9. Курс / рік навчання	– перший
10. Семестр	– 1
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 90 (3)
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	–
% від загального обсягу	– 17,8 % (16 год)
лекційні заняття (годин)	–
% від обсягу аудиторних годин	– 4,4 % (4 год)
практичні заняття (годин)	–
% від обсягу аудиторних годин	– 13,3 % (12 год)
самостійна робота (годин)	–
% від загального обсягу	– 82,2 % (74 год)
тижневих годин:	
аудиторних занять	– 2
самостійної роботи	– 4
3) заочна форма навчання:	не передбачена
аудиторні заняття (годин)	– –
% від загального обсягу	– –
лекційні заняття (годин)	– –
% від обсягу аудиторних годин	– –
семінарські заняття (годин)	– –
% від обсягу аудиторних годин	– –

самостійна робота (годин)	–	–
% від загального обсягу	–	–
тижневих годин:		–
аудиторних занять	–	–
самостійної роботи	–	–
12. Форма семестрового контролю	–	Захист звіту
13. Місце дисципліни в логічній схемі:		
1) попередні дисципліни	–	–
2) супутні дисципліни	–	–
3) наступні дисципліни	–	ПП 2.2. Виробнича практика
14. Мова вивчення дисципліни	–	Українська, англійська

2. Заплановані результати навчання

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:	
1. Знання <i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>	
1.1)	визначати сутність перекладу як акту міжмовної опосередкованої комунікації, а також фундаментальні положеннями перекладознавства;
1.2)	відтворювати основні етапи становлення та характеристику сучасного стану науки про переклад;
1.3)	визначати зміст основних понять (терміно-одиниць) теорії перекладу (зокрема таких, як «переклад», «мовне посередництво», «адаптивне транскодування», «лінгвоетнічний бар'єр», «буквальний/вільний/адекватний переклад», «неперекладність», «підстановка», «перекладацька трансформація» тощо);
1.4)	пояснювати суспільне призначення і специфіку перекладу (його типів) та інших різновидів адаптивного транскодування, зокрема основні відмінності між письмовим і усним перекладом;
1.5)	знати основні вимоги до якості тексту перекладу і найважливіші критерії аналізу-співставлення текстів оригіналу і перекладу;
1.6)	описувати основні типи перекладацьких трансформацій як інструменту оптимального перекладацького рішення, а також їх причини й міру їх необхідності та допустимості.
2. Розуміння <i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>	
2.1)	вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань технічного перекладу;
2.2)	використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності;
2.3)	аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;
2.4)	організувати процес свого навчання й самоосвіти;
2.5)	обговорювати важливість іноземної мови для професійної підготовки;
2.6)	обговорювати особливості професійної підготовки перекладача у сучасних умовах з

метою успішного працевлаштування;
2.7) з'ясувати основні завдання перекладача;
2.8) описувати особливості вищої освіти в Україні в цілому та навчання в Хмельницькому університеті управління та права зокрема;
3. Застосування знань
<i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>
3.1) вільно орієнтуватися в понятійному апараті та основних прикладних напрямках сучасного перекладознавства;
3.2) безпомилково користуватися фаховою термінологією, яка відображає специфічні поняття;
3.3) порівнювати оригінал і його переклади та встановлювати найбільш вдалі (оптимальні) варіанти перекладу, застосовуючи так званий «фактор критичного ока»;
3.4) здійснювати у процесі перекладу пошук «ключових слів» як відправних точок перекладацьких трансформацій;
3.5) пояснити основні вимоги до мови перекладача та культури його мовлення;
3.6) застосовувати лексичні, граматичні та комплексні перекладацькі трансформації;
3.7) використовувати словники різних типів і видів;
3.8) користуватися електронними словниками.
4. Аналіз
<i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) визначати роль та мати уявлення про філологію як комплексну гуманітарну науку;
4.2) ілюструвати сферу діяльності перекладача;
4.3) аналізувати специфіку організації перекладацького процесу;
4.4) ілюструвати здобуті теоретичні знання прикладами з практики.
5. Синтез
<i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) мати лінгвістичне розуміння природи та закономірностей функціонування мови;
5.2) аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;
5.3) збирати фактичний матеріал з пропонованої теми (основні поняття, теорії та концепції), уміти застосовувати його у професійній діяльності.
6. Оцінювання
<i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) оцінювати стан науки про переклад у нашій країні та за кордоном;
6.2) оцінювати основні моделі процесу перекладу і перекладацьких відповідностей;
6.3) оцінювати комунікаційну тактику і стратегію.
7. Створення (творчість)
<i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатомірності та альтернативності сучасної культури)</i>
7.1) використовувати сучасні вебтехнології і мультимедійні засоби у формі онлайн-дискусій, онлайн-презентацій;
7.2) створювати наукові проекти з пропонованих тем;
7.3) брати участь у розробці групових перекладацьких проектів;
7.4) укладати портфоліо перекладача.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Система університетської освіти в контексті підготовки фахівців-філологів. Специфіка роботи перекладача. Роль перекладу і перекладачів в сучасному світі. Предмет, завдання і значення курсу.

Предмет, завдання і значення навчальної практики «Вступ до фаху».

Наукові парадигми навчання перекладу. Методичні передумови навчання майбутніх перекладачів.

Особливості підготовки перекладачів. Діалог культур у процесі підготовки перекладачів.

Апгрейд програм перекладацької освіти.

Еволюція сучасної критики процесу навчання перекладу.

Тема 2. Зміст і концепція перекладацької діяльності: історичний аспект та загальні положення. Переклад у сучасному світі.

Перекладознавство як міждисциплінарна галузь науки.

Переклад у сучасному світі. Загальна характеристика сучасної теорії перекладу.

Переклад як один з найдавніших видів людської діяльності.

Протиставлення буквального і вільного перекладу. Практика «прикрашеного» перекладу.

Тематичне і стилістичне розмаїття текстів, що перекладаються.

Відхилення від літературної норми як одна із труднощів перекладу.

Тема 3. Загальна характеристика сучасної теорії перекладу.

«Нормативна теорія перекладу».

П'ять принципів перекладу Етьєна Доле: 1) розуміння змісту і наміру автора; 2) володіння мовами оригіналу і перекладу; 3) уникнення тенденції перекладання слово в слово; 4) використання в перекладі загальноживаних форм мовлення; 5) передача загального враження у відповідній «тональності».

Принципи перекладу А.Тайтлера.

Співвідношення еквівалентності та адекватності. Залежність стратегії перекладача від типу перекладного тексту.

Два основних функціональних видів перекладу: художній (літературний) переклад і інформативний (нелітературний) переклад.

Вплив передбачуваного рецептора перекладу на хід і результат перекладацького процесу.

Тема 4. Переклад як вид людської діяльності.

Лінгвістичні теорії перекладу. Теорія неможливості перекладу.

Інформаційний вибух – основа «перекладацького вибуху».

Поява нових видів перекладів: синхронний переклад, переклад (дублювання) кінофільмів, радіопередач, телепрограм.

Різні системи машинного перекладу та неможливість повної заміни перекладача-людини.

Неспівпадіння «картин світу» в різних мовах і наявність у всіх мовах істотних універсальних рис.

Роль порівняльного аналізу в перекладознавстві. Зіставлення семних одиниць оригіналу і перекладу.

Метод трансформаційного аналізу. Метод лінгвістичного моделювання. Роль і організація психолінгвістичних експериментів

Тема 5. Культурологічні і соціологічні аспекти перекладознавства.

Соціолінгвістика та її внесок у створення лінгвістичної бази сучасного перекладознавства. Мова як найважливіша частина культури. Вирішальна роль соціально-культурних факторів в формуванні у комунікантів фонових знань та їхня роль у інтерпретації мовних висловлювань.

Гіпотеза лінгвістичної відносності і роль перекладу в культурі мови, на якій створюється переклад. Жанрово-стилістична класифікація перекладів.

Залежність характеру перекладу від жанру перекладного літературного твору. Різні форми культурної детермінованості перекладацької діяльності.

Конвенціональна норма перекладу. Лінгвістична класифікація функціональних стилів. Взаємодія і взаємопроникнення різних функціональних стилів.

Проблема міжмовної інтерференції. Необхідність передачі в перекладі контамінованої мови. «Під'язик перекладів» як різновид мови.

Тема 6. Методи і прийоми різних видів перекладу. Текстоцентристська концепція. Перекладацька еквівалентність. Перекладацькі трансформації.

Вертикальний, горизонтальний і глибинний – три різних виміри змістовної структури тексту.

Тема-рематична структура тексту. Основні семантичні шари висловлювання (мовний зміст і конкретно-контекстуальний зміст, імпліцитний смисл).

«Антецедент» і «консеквент». Контекстуалізація висловлювання як основа мовної комунікації. Співвідношення експліцитно та імпліцитно змісту висловлення в оригіналі та перекладі.

Інваріантна частина та необхідність її збереження для досягнення еквівалентності перекладу. Емпіричний підхід до визначення перекладацької еквівалентності. Ціль комунікації, вказівка на ситуацію і спосіб її опису як важливі частини змісту оригіналу.

Незбереження мети комунікації як важливий фактор нееквівалентності. Ситуаційні лакуни. Різні види семантичного варіювання в рамках опису ситуації.

Створення теоретичних моделей перекладу і опис різних типів перетворень (трансформацій) як найбільш розроблений метод вивчення перекладацького процесу. Трансформаційна модель перекладу як спроба пояснити, яким чином відбувається вибір синтаксичних структур у перекладі. Лексичні, граматичні та лексико-граматичні перекладацькі трансформації.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		усього	Денна форма					Заочна форма навчання					
			у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п/с	лаб	інд	с.р.		л	п/с	лаб.	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Система університетської освіти в контексті підготовки фахівців-філологів. Специфіка роботи перекладача. Роль перекладу і перекладачів в сучасному світі. Предмет, завдання і значення курсу.	12	2	2	–	–	6	–	–	–	–	–	–
2	Зміст і концепція перекладацької діяльності: історичний аспект та загальні положення. Переклад в сучасному світі.	14	2	2	–	–	12	–	–	–	–	–	–
3	Загальна характеристика сучасної теорії перекладу	16	–	2	–	–	14	–	–	–	–	–	–
4	Переклад як вид людської діяльності	14	–	2	–	–	12	–	–	–	–	–	–

5	Культурологічні і соціологічні аспекти перекладознавства	14	–	2	–	–	12	–	–	–	–	–	–
6	Методи і прийоми різних видів перекладу. Текстоцентристська концепція. Перекладацька еквівалентність. Перекладацькі трансформації	20	–	2	–	–	18	–	–	–	–	–	–
	Усього годин	90	4	12	–	–	74	–	–	–	–	–	–

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекційні та практичні заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани практичних занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів включає завдання до кожної теми та індивідуальні завдання.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни, а також деталізується вказівками викладача.

4.3.3. Виконання індивідуальних завдань всіма студентами не є обов'язковим і може здійснюватися окремими студентами з власної ініціативи або за пропозицією викладача.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

Під час практичних та семінарських занять впроваджуються такі методи навчання:

- 1) робота в малих групах;
- 2) ситуативне моделювання;
- 3) аналіз наукової літератури;
- 4) переклад тексту, перекладознавчий аналізу текстів оригіналу та перекладу.

Поточний контроль якості знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;

2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;

3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;

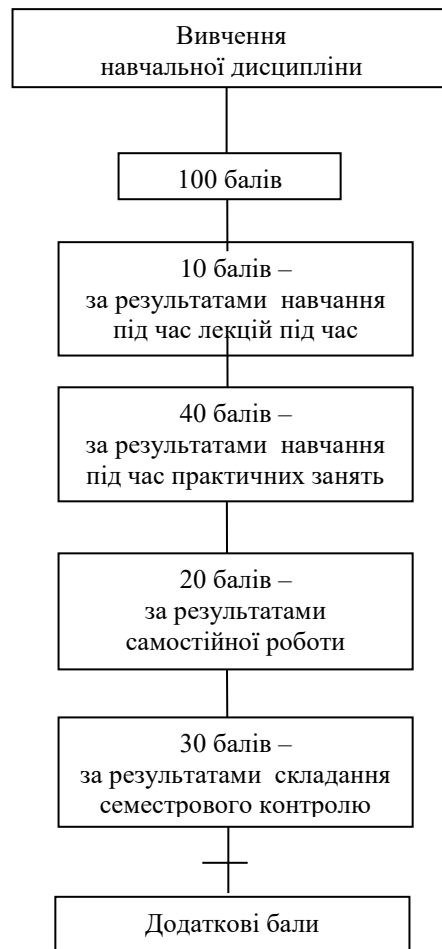
4) захист підготовленого звіту про виконання ІНДЗ;

5) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі здачі звіту.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час практичних занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Білоус О. М. Теорія і технологія перекладу : навч. посіб. Кіровоград, РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. 200 с.
2. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу: навч. посіб. Київ : Юніверс, 2003. 280 с.
3. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства. Вінниця : Нова книга, 2008. 512 с.
4. Литвин І. М. Перекладознавство: навч. посіб. Черкаси : Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. 288 с.
5. Мамрак А. В. Вступ до теорії перекладу: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 304 с.

7.2. Допоміжні джерела

1. Бекрешева Л. О. Теорія та практика перекладу : навч. посіб. Луганськ : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2010. URL : <http://www.twirpx.com/file/1090518/>.
2. Коптілов В. Теорія і практика перекладу : навч. посіб. К.: Юніверс, 2002. 280 с. URL :

<http://www.twirpx.com/file/1803559/>

3. Лапочка В.О. Курс теорії і практики перекладу. Полтавський національний педагогічний університет, Полтава, 2010. URL : <http://www.twirpx.com/file/567779/>.
4. Радчук В. Д. Функції перекладу. URL : <http://www.twirpx.com/file/687389/>.
5. Терехова С. І. Основи перекладознавства : навч. посіб. для студентів ВНЗ зі спеціальності «Переклад». Вид. 2-ге, випр. і доповн. К.: Вид. центр КНЛУ, 2014. 248 с.
6. Швачко С.О. Проблеми синхронного перекладу : навч. посіб. Вінниця : Фоліант, 2004. 112 с.
7. Шмігер Т. В. Історія українського перекладознавства ХХ сторіччя. К.: Смолоскип, 2008. 342 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Беседіна Є. В. Концептуальна модель професійної підготовки конкурентоспроможних перекладачів в умовах диверсифікації вищої освіти [Електронний ресурс] / Є. В. Беседіна. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Pfto/2009_3/files/ped_2009_03_07_Besedina.pdf.
2. Вищий педагогічний навчальний заклад і організація навчально-виховного процесу в ньому [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/10810420/pedagogika/vischiy_pedagogichniy_navchalniy_zaklad_organizatsiya_navchalno-vihovnogo_protsestu_nomu#836
3. Загальні питання мовознавства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/1439022148044/dokumentoznavstvo/zagalni_pitannya_movoznavstva
4. Закономірності і принципи дидактики вищої школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://npu.edu.ua/!ebook/book/html/D/ispu_kiovist_Ficyla_Pedagogika_VSh/560.html
5. Іваницька Н. Б. Формування перекладацької компетенції в аспекті використання новітніх інформаційних технологій [Електронний ресурс] / Н. Б. Іваницька // Електронне наукове видання матеріалів ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Гуманізм та освіта». – Вінниця, 2006. – Режим доступу : <http://conf.vstu.vinnica.ua/humed/2006/txt/06inbnit.php>.
6. Кредитно-модульна система організації навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://udhtu.com.ua/index.php?p=110>
7. Мовознавство. Науково-теоретичний журнал інституту мовознавства ім. О. О. Потебні та українського мовно-інформаційного фонду НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.movoznavstvo.org.ua/>
8. Моральний кодекс перекладача [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://textprom.com/morral-codex.html>
9. Особлива перекладацька етика [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://textprom.com/etuka.html>
10. Competences for Professional Translators, Experts in Multilingual and Multimedia Communication [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/dgs/translation/programmes/emt/key_documents/emt_competences_translators_en.pdf.
11. Klaudy K. The Role of Translation Theory in Translator Training [Електронний ресурс] / K. Klaudy. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/dgs/translation/programmes/emt/conferences/2006_2008/emt2006_handout_klaudy_en.pdf.
12. Newmark P. Non-literary in the Light of Literary Translation [Електронний ресурс] / P. Newmark // The Journal of Specialized Translation. – 2004. – Issue 01. – P. 8-13. – Режим доступу : http://www.jostrans.org/issue01/art_newmark.php.